ISBN 974-476-123-7

มหาวิทยาลัยศิลปากร
กรุงเทพฯ
Silpakorn University,
Bangkok.

นำชม

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง

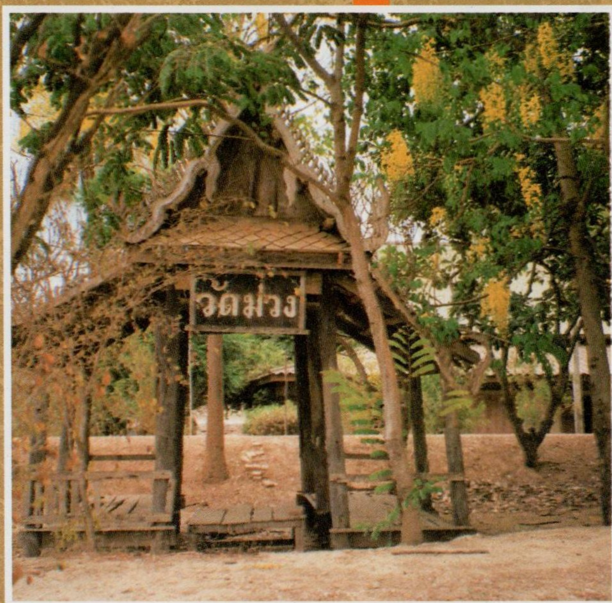
Guidebook
Wat Muang Folk Museum

ISBN 974-476-123-7

มหาวิทยาลัยศิลปากร
วังท่าพระ ถนนหน้าพระลาน กทม. ๑๐๒๐๐
Silpakorn University
Na-Phralan Rd. Bangkok 10200 Thailand.

นำชม
พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง
เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ
เจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ

Guidebook
Wat Muang Folk Museum.
In Honour of
Her Majesty Queen Sirikit
on the Occasion of Her
Fifth Cycle Birthday

นำชม
พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ เจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ

เจดีย์วัดม่วง
Mon Chedi (stupa) at Wat Muang

ที่ตั้ง : วัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

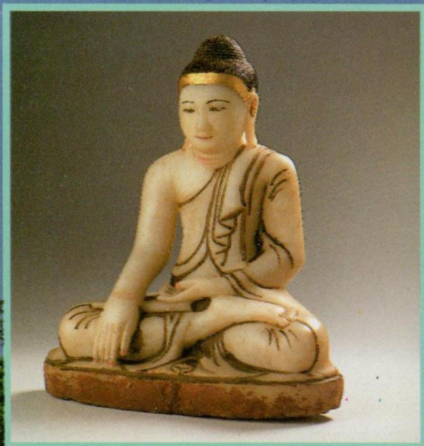
วัดม่วงเป็นวัดที่มีอายุเก่าแก่แห่งหนึ่งของตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันตก มีประวัติบอกไว้ในคัมภีร์ใบลานเขียนด้วยอักษรมอญ ว่ามีอายุอยู่ในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา เมื่อไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ปีมาแล้ว

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลบ้านม่วง เป็นชาวมอญที่อยู่ร่วมกับคนไทย คนจีน และคนลาว มาเป็นเวลาช้านาน จนมีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นอย่างดี

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วงฯ เกิดขึ้นจากความร่วมมือของวัดม่วงและชาวบ้านบ้านม่วงกับมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่หวังจะให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากบรรดาโบราณศิลปวัตถุ คัมภีร์ใบลาน รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ที่จัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ ล้วนเป็นสิ่งที่แสดงถึงมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ควรมีการรักษาสืบเนื่องต่อไป

การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วงฯ แบ่งเนื้อหาเป็น ๕ ส่วน คือ

Guidebook
Wat Muang Folk Museum.
In Honour of Her Majesty Queen Sirikit
on the Occasion of Her Fifth Cycle Birthday

พระแบบมอญ - พม่า สลักหิน ลงเส้นดำที่ริ้วรอยของจีวร แผ่นคาดขอบพระศกทาสีทอง หรือปิดทอง พระศกทาดำ
Buddha image : Mon - Burmese style, carved from stone.

Location : Wat Muang, Tambon Ban Muang
Ban Pong District, Ratchaburi Province

Wat Muang is one of the oldest wats in Tambon Ban Muang and is situated on the western bank of the Mae Klong. It dates back to the end of the Ayutthaya period, not less than 300 years ago, and its history is written on **bailan** in the Mon language.

The majority of people in Tambon Ban Muang are Mon and they have long lived with the Thai, Chinese and Lao, all of whom have enjoyed good economic, social and cultural relations.

Wat Muang Folk Museum is the result of collaboration among the people of Ban Muang, the abbot and monks of Wat Muang, and Silapakorn University. It is expected that the museum will be the research center for the history, way of life, and culture of this community. Art objects, scriptures, tools and implements displayed in the museum express the heritage of local wisdom which should be preserved.

The exhibits are divided into 5 sections as follows.

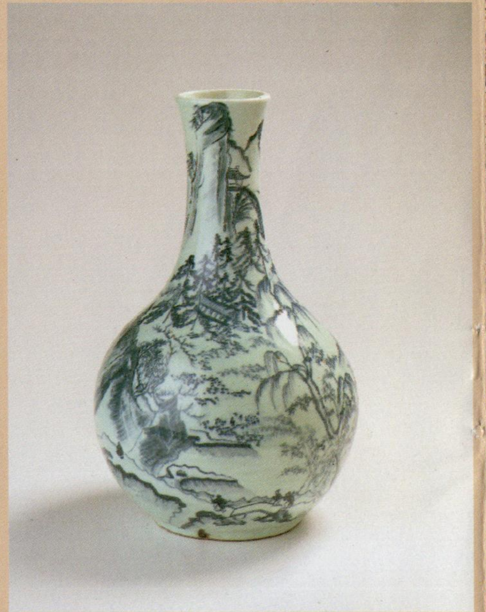
ส่วนที่ ๑ ลุ่มน้ำแม่กลอง

แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความสำคัญของลุ่มน้ำแม่กลองในอดีตที่เหมาะต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ รวมทั้งเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อค้าขายทั้งภายในและภายนอกประเทศ

แม่น้ำสายนี้ นับว่ามีพัฒนาการของสังคมวัฒนธรรมของมนุษย์ที่ยาวนาน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์กระจายอยู่ ๒ ฝั่ง ดังเห็นหลักฐานจาก ขวานหิน ภาชนะเครื่องปั้นดินเผา เครื่องถ้วยจากต่างประเทศ กำไลสำริด ลูกปัด และโบราณวัตถุอื่นๆ ที่พบบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง

SECTION 1 The Mae Klong Basin

This section shows the importance of the Mae Klong from past to present. Its banks were good places for settlement and the river itself was a route for domestic and foreign trade. Many ethnic groups have been living on both banks of the Mae Klong and there has been cultural and social development since prehistoric times, making this community one of the oldest in the nation. We can see evidence of human habitation from stone tools, earthenware, ceramics, bronzeware, beads, and other artifacts found in the area.

เครื่องถ้วยจีน : สมัยรัตนโกสินทร์ ของใช้ในวัดม่วงมาแต่เดิม
Chinese ceramic : formerly used in Wat Muang

ขวานสำริดแบบมีบ้อง สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ได้จากห้วยสุด อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี
Prehistoric bronze axes : found at Huay Sud, Suan - pung District, Ratchaburi Province

ภาชนะดินเผา สมัยประวัติศาสตร์ พบในแม่น้ำแม่กลอง บริเวณหน้าวัดม่วง

Earthenware : found in the Mae Klong in front of Wat Muang

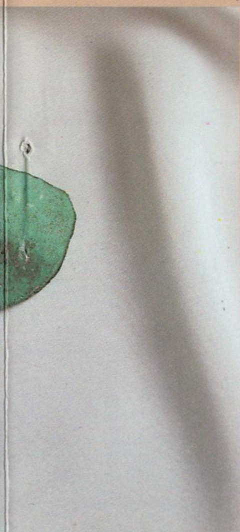
ภาชนะดินเผา สมัยประวัติศาสตร์ พบในแม่น้ำแม่กลอง บริเวณหน้าวัดม่วง

Earthenware : found in the Mae Klong in front of Wat Muang

ลูกปัดทำด้วยหิน - แก้ว และกำไลกระดูกสัตว์ สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ได้จากถ้ำเขาฝาก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

Prehistoric beads : stone and glass prehistoric bangles : bone, found in Khao Faak Cave, Potaram District, Ratchaburi Province

กำไลสำริด สมัยก่อนประวัติศาสตร์ พบที่จังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

Prehistoric bangles : bronze, found in Ratchaburi and Kanchanaburi Provinces

3

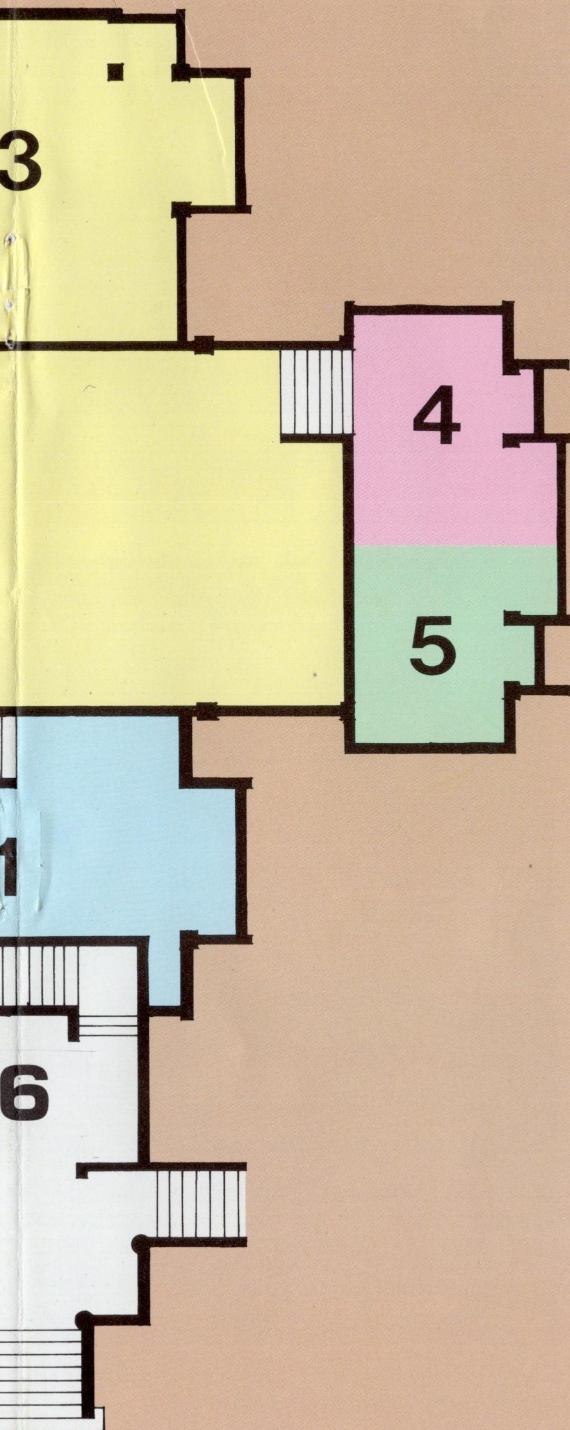
7

2

1

6

แผนผัง

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ บ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

๑. ลุ่มน้ำแม่กลอง
๒. สังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น
๓. บ้านม่วงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
๔. วิถีชีวิตชาวบ้าน
๕. การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง
๖. ประชาสัมพันธ์
๗. ห้องปฏิบัติงาน

เปิดให้ชมทุกวัน ๙ : ๐๐ - ๑๗ : ๐๐ น.
ไม่เก็บค่าธรรมเนียมเข้าชม
จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ

MAP

Wat Muang Folk Museum
In Honour of Her Majesty Queen Sirikit on the Occation of her Fifth Cycle Birthday August 12, 1992 Ban Muang Tambon Ban Muang Ban Pong District Rachaburi Province

1. The Mae Klong Basin.
2. Local Society and Culture.
3. Ban Muang and Local Wisdom.
4. Contemporary Ethnography.
5. Development and Change.
6. Information Desk.
7. Office of the Curator

Open Daily 9 : 00 A.M. To 5 : 00 P.M.
No Admission Charge
Published by Silpakorn University Bangkok.

โบสถ์คริสต์ จ.ราชบุรี
Catholic church at Ratchaburi Province

ส่วนที่ ๒ สังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น

แสดงภาพถ่ายที่บอกเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น ความสัมพันธ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชนบ้านม่วงกับชุมชนตั้งแต่เขตอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม และชุมชนใกล้เคียงใน ๒ ฝั่งแม่น้ำ รวมทั้งประวัติของชุมชนวัดม่วง

ภาพขยายจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์วัดไทรอารีรักษ์ที่นำมาจัดแสดงในส่วนนี้ สะท้อนให้เห็นไม่เพียงความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชีวิต ประเพณี และการสังสรรค์ของผู้คนในท้องถิ่นกับข้าราชการในส่วนกลาง ตลอดจนชนชาติอื่นๆ เช่น จีน แขก ฝรั่ง ที่เป็นการแสดงออกของความคิด และความรู้สึกเกี่ยวกับพระศาสนา และสังคมแวดล้อมของท้องถิ่นในอดีตที่มีคุณค่าอย่างยิ่งทั้งในด้านการศึกษาและศิลปะ

ต้นไม้วัดขนอน *Large trees at Wat Khanon*

จิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถวัดไทรอารีรักษ์ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี: ภาพเรื่องพุทธประวัติตอนงานถวายเพลิงพระบรมศพพระพุทธเจ้า มีมหรสพ การละเล่น ผู้คนที่มาชมมหรสพต่างเชื้อชาติ สังเกตได้จากเครื่องแต่งกาย รวมทั้งข้าราชการที่แต่งชุดราชปะแตนในสมัยรัชกาลที่ ๕

Mural from the temple of Wat Sai Areerak at Potaram District Ratchaburi Province depicting the funeral of the Buddha, interaction among people of different ethnic groups, people watching a shadow puppet show

SECTION 2 Local Society and Culture

This section shows through photographs the history of local culture, the social, economic and cultural relationships Ban Muang has had with communities in both Ban Pong and Potaram, as well as with other communities along the river. The history of Wat Muang itself is also shown in this section.

The enlargement of a mural from the temple at Wat Sai Areerak in Potaram reflects not only faith in Buddhism but depicts details of the people's daily life and traditions, of their interactions with officials from the central government and with many ethnic groups such as Chinese, Indian, and European. The painting expresses the thoughts and feelings of the artist regarding Buddhism and the local environment in the past and this is valuable for us today in the way of education and the arts.

ส่วนที่ ๓ บ้านม่วงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกลักษณ์ของชาวมอญคือความเป็นผู้มีศรัทธาอย่างแก่กล้าในพระพุทธศาสนา และเป็นผู้ที่ให้คุณค่าอย่างสูงต่อการศึกษา ขณะที่พระสงฆ์เป็นผู้นำทางภูมิปัญญาของท้องถิ่น วัดก็เป็นศูนย์กลางในการเล่าเรียนและการอบรมสั่งสอน ดังจะเห็นได้จากสิ่งของทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณค่า ที่แสดงถึงความศรัทธาและความประณีตงดงามทางศิลปะที่ประเมินค่ามิได้ เช่น ธรรมาสน์มอญ ภาพพระบฏที่แสดงเรื่องพุทธประวัติตอนเสด็จสู่มหาปรินิพพาน ตู้พระธรรม คัมภีร์อักษรมอญโบราณที่จารลงบนแผ่นทอง แผ่นเงิน และแผ่นงา สิ่งของที่เกี่ยวเนื่องกับคัมภีร์ใบลาน เช่น โต๊ะจารใบลาน กล่องใส่คัมภีร์ และผ้าห่อคัมภีร์ที่บางชิ้นมีอายุเก่าถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา

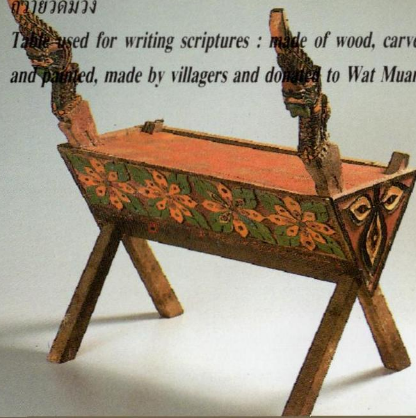
สิงหาสน์
The throne used by monks for sermon - giving

ผ้าห่อคัมภีร์ : ทำจากแผงไม้ไผ่ หุ้มด้วยผ้าฝ้ายพิมพ์ลายจากต่างประเทศ ประดับลูกปัดโดยรอบ ฝีมือชาวบ้านม่วง
Cloth used to wrap khampii : made of bamboo, covered with cotton, foreign design, decorated with beads, locally made

พระบฏแสดงเรื่องพุทธประวัติตอนเสด็จสู่มหาปรินิพพาน
Pra bot (painted cloth wall hanging) : depicts the funeral of the Buddha

โต๊ะจารคัมภีร์ : ทำด้วยไม้แกะสลักทาสี ชาวบ้านม่วงสร้างถวายวัดม่วง
Table used for writing scriptures : made of wood, carved and painted, made by villagers and donated to Wat Muang

ผ้าห่อคัมภีร์
: ผ้าฝ้ายทอมือลายตา
ฝีมือชาวบ้านม่วง
Cloth used to wrap khampii
: cotton, hand - woven,
local design

กล่องคัมภีร์
: เขียนหรือฉลุลาย ระบายสี ศิลปะพื้นบ้าน
(ของชาวมอญ) ที่ได้รับอิทธิพลของศิลปะตะวันตกอยู่ด้วย
Wooden box for storing khampii, carved and painted; design western - influenced

กากะเยีย : ไม้ประดับงา เป็นสมบัติของวัดม่วงมาแต่เดิม พระสงฆ์ใช้วางคัมภีร์ใบลาน สำหรับเทศน์มหาชาติหรือเทศน์ในเทศกาลสำคัญ

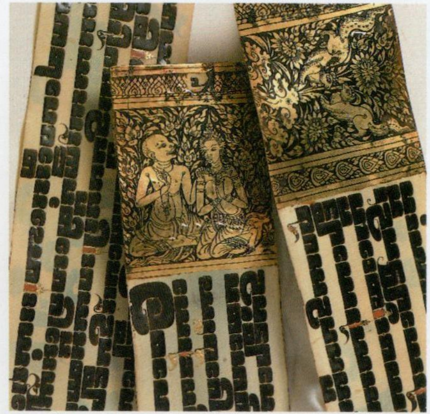

Wooden table in laid with ivory on which bailan are placed during sermons on special occasions

คัมภีร์ : ประกับไม้เขียนลายรดน้ำ แผ่นคัมภีร์ทำด้วยเนื้อรักผสมสีแดง เขียนอักษรมอญโบราณด้วยรักสีดำ มีลายคั่นปิดทอง
Cover of khampii : gold design
khampii made of lacquer inscribed with ancient Mon writing in black lacquer, writing interspersed with gold

แผ่นคัมภีร์ทำด้วยงาช้าง ลวดลายประกอบภาพบุคคล กระรอก นก ประกอบดอกไม้ประดิษฐ์และพันธุ์พฤกษา
Khampii made of ivory : gold designs of humans, squirrels, birds and flowers

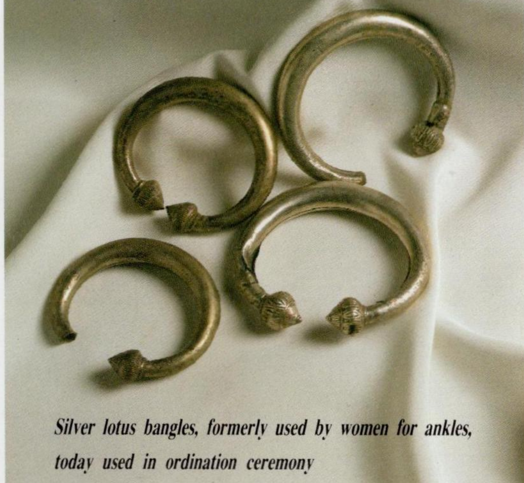
SECTION 3 Ban Muang and Local Wisdom

Distinct characteristics of the Mon is their strong faith in Buddhism and the value they place on education. Monks are the local intellectual leaders. The wat is the center of learning and education. The valuable religious objects exhibited here show the Mon's faith in Buddhism; these objects also are themselves very beautiful, such as the throne used by monks when delivering a sermon, **pra bot** (painted cloth wall hanging) depicting the funeral of the Buddha, the cabinet for storing scriptures, the scriptures written on gold, silver, and ivory tablets, and the other objects connected with scriptures, such as the table on which scriptures are written, the box for storing scriptures, and the cloth for wrapping scriptures, some pieces of which date to the Ayutthaya period.

ส่วนที่ ๔ วิถีชีวิตชาวบ้านม่วง

แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน การทำมาหากิน ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ความเชื่อในพระพุทธศาสนา และความเชื่อในเรื่องผี ดังปรากฏในประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและพิธีกรรมในรอบปี ที่ชาวบ้านยังคงปฏิบัติสืบเนื่องอยู่ทุกวันนี้

กำไลก้านบัว เงิน สตรีชาวบ้านม่วงใช้สวมข้อเท้ามาแต่เดิม ปัจจุบันใช้เป็นเครื่องแต่งตัวนาคในพิธีบวช

Silver lotus bangles, formerly used by women for ankles, today used in ordination ceremony

เข็มขัดเงิน : แบบถักทึบ เป็นเครื่องประดับผู้ชาย แบบแผ่นฉลุลายเป็นเครื่องประดับผู้หญิง

Silver belts : tightly woven for men, carved designs for women

ภาชนะดินเผา หม้อน้ำตาลและหม้อน้ำดื่ม ของใช้ชาวบ้านม่วง
Earthenware : sugar and water containers, used by villagers

SECTION 4 Contemporary Ethnography

This section shows the way of life of the villagers which is related to the environment and to their belief in Buddhism and in spirits. This can be seen in their rites of passage and the ceremonies they observe during the year.

ส่วนที่ ๕ บ้านม่วงกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง

แสดงภาพถ่ายที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของชุมชนท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ชาวบ้านจำนวนมากหันมาปลูกอ้อยแทนข้าวเพื่อตอบสนองโรงงานน้ำตาลจำนวนมากมายในเขตแม่น้ำแม่กลอง

การสร้างเขื่อน การดูดทรายเพื่อใช้ในการก่อสร้าง รวมทั้งการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารและที่พักบนแพตามลำน้ำแม่กลอง เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม การสูญเสียป่าไม้ สัตว์ป่า พันธุ์ปลา และการเสื่อมสูญของประเพณีท้องถิ่นที่เคยมีอยู่คู่กับแม่น้ำแม่กลองไป

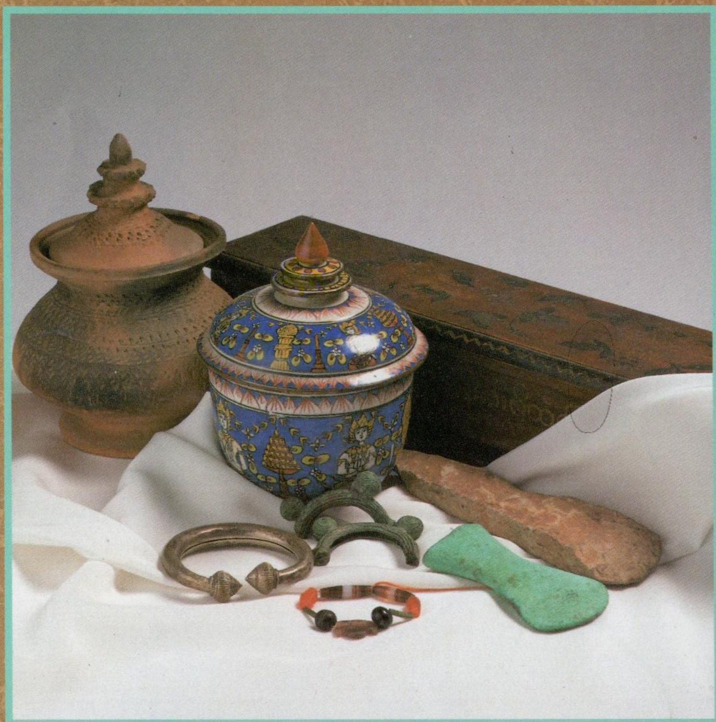

สะพานข้ามแม่น้ำแม่กลองข้างวัดม่วง
New bridge across the Mae Klong, next to Wat Muang

SECTION 5 Development and Change

This section shows photographs depicting economic changes in the lives of the local people. Many villages have switched from growing rice to growing sugarcane, which has resulted in the presence of many sugar mills along the Mae Klong.

The construction of dams, digging of sand for concrete, and construction of facilities for the tourist industry such as floating restaurants and houseboats, contribute to environmental pollution, destruction of forests, extinction of fish species and decline of local traditions and customs.

เปิดทุกวัน
ไม่เก็บค่าเข้าชม
ขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติมที่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
กรุงเทพฯ โทร. ๒๒๑๕๘๗๒
วัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี โทร. ๐๑-๓๑๖๐๕๓๑

พิมพ์ที่ บริษัท พิมเณศ พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด ๑๐๑ แพร่งสรรพศาสตร์ ถนนตะนาว กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ ๒๒๓๑๙๗๑-๕. ๒๒๓๓๕๙๘-๙
นายไพโรจน์ สายทุ้ม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖